

V

In. 30581

Beta^o

7314/73 Per-Olof Ringquist m. rapp. ö. arkeol. unders.
1971 av fornl. 133 å Rogsta l:14, Tystberga sn, Sö . .

g. copy
Beta fyllnad se 5580/71

Inv. 30581

P.M. ang. .... gray....fynd från.....Sö. Tystberga sn, Rogsta l:14.....
.....Fornl 133..... Dnr ...7314/73.....
5560/71

Fornlämningens art: röse. Ev bronsålder

Undersökningen utförd av: P-O Ringqvist, Anita Knape

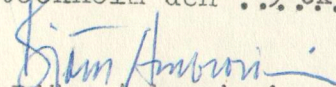
Fynden utgöras av:

krukskärvor
brända ben, människa och djur

Fynden ej begärda för ..... annat museum .....

.....
Museiavdelningen föreslår att fynden tillföres SHM.
~~Förnåldersavdelningen~~

Stockholm den ..9 okt..... 1975

Björn Ambrosiani

x

RIKSANTIKVARIEÄMBETET

RAPPORT

1973 B 39

ARKEOLOGISK UNDERSÖKNING 1971

Fornlämning 133

Rogsta l:14, Tystberga sn, Södermanland

av Per-Olof Ringquist

UPPDRAGSVERKSAMHETEN

Beslut till AB Rogstalgrens med rugg: 2 ex
la i Nyltörning
enligt lista hos W - " -
Anteckning i form av
till Stå-brä

751106

7314/73

UPPDRAGSVERKSAMHETEN
RAPPORTMATERIAL

ARBETSPLATS: Sö, Tystkällgasa
Rogstalgrens 1:14
GRÄVNINGSLEDARE: Form 133,
ÅR: nyupptäckt

FÄLTMATERIAL:

~~Anteckningar:~~

Ritningar: 2 blad

Fynd: Stå-brä 5560/71

~~Fotoplaner:~~

Negativ, torn: 10

Negativ, övriga: 15

Kontaktkopior: 15

Färgbilder: 3

Ringquist
1971

→ bifogas

TRYCKMATERIAL:

Text: 1973 B39

Bildtext: Ja

Fotokarta: Monterad på masonit + negativ ~~AA~~ bifogas

~~Fotoplaner:~~ reprofoto 2829:1,2

~~Fotokopior:~~

Renritningar: 1 plan 1:50, 1 profil 1:20. → bifogas ✓

~~Övrigt:~~

Ändring 22/9-71 K7
Fnr 133 i Tystkällgasa

Tim reg: 60 ex ~~AA~~

RIKSANTIKVARIÉÄMBETET

RAPPORT

Reg-ank 750902
BRA
1973 B 39

Statens Historiska Museum
..... M- ..... avdeln.
föredr.
den 9/10 1975
Beslut: *Besl. tillföras SHM*
Till Kapt. f. fyndg.

VITTRHETS-AKADEMIEN
Dnr ..... Ank.
007314 -9.11.73
RIKSANT. ÄMBETET
STATENS HIST. MUSEUM

PM ANGÅENDE RAPPORTMATERIALBLANKETTEN, 6:9

Då bilageförteckningen utgår ur offsetmallen bör på denna blankett ej endast anges var respektive material finns, utan även meddelas hur många negativ, kopior, vad slags ritningar (med skalangivelse) o s v. Dessa anteckningar bör göras redan i fält så att blanketten ifylld följer med materialet därifrån in till kontoret för bearbetning. Efter komplettering där går blanketten med rapportmanus, bildtexter etc till offsetenheten där tryckmaterialet framställs.

Ulf Näsman

ARKEOLOGISK UNDERSÖKNING 1971

Betr. fynd se 5560/71
23/9 - 71

Ornlämning 133

ogsta l:14, Tystberga sn, Södermanland

F

Ändring. Dnr 7314 173
Antecknat 19/11-73
f. fyndreg
AD

Per-Olof Ringquist

FÖREDRAGEN FÖR
RIKSANTIKVARIEN
DEN 19/11 1973

PPDRAGSVERKSAMHETEN

BESLUT: *Till AB Rogsta Grus m. rapp.*
Till la i Ölfvöping m. rapp.
Buligt lista hos UV
Inte don. i forml. reg.
Till Stå Brä-ord.

K
FÖREDRAGEN FÖR
RIKSANTIKVARIEN
DEN 28/11 1975
BESLUT: *f. fyndreg*
till Raa och
S. H. M. M.

25 negativ 3 färgdia 1 monterad fotokarta m. negativ
1 plan 1 profil m. fältritningar i bildarkivet

Riksantikvarieämbetet RAPPORT är en publikationsserie i A4 offsettryck, avsedd för spridning av redogörelser för undersökningar inom ämbetets verksamhetsområde, dokumentation av svensk kulturhistoria. Med hänsyn till de olika typer av dokumentation, som förekommer, har RAPPORT-serien t v indelats i följande delserier:

- A Årsredogörelser m m
- B Arkeologiska utgrävningar
- C Kulturhistoriska och etnologiska undersökningar
- D Fornminnesinventeringar
- E Fornlämnings- och byggnadsvård

Delserierna redigeras av cheferna för respektive sektioner inom ämbetsverket: A-C chefen för uppdragsverksamheten, D chefen för fornminnesinventeringen, E chefen för vårdsektionen. Författarna är ensamma ansvariga för det vetenskapliga innehållet i redogörelserna.

Upplagan avses bli begränsad till det vid trycktillfället föreliggande behovet, för A ca 300 ex, för B-D ca 40 ex, för E ca 75 ex, vilka utan kostnad utdelas till ett begränsat antal institutioner. Härutöver finns möjlighet att till en låg kostnad efter förbeställning erhålla delar av eller hela serien. Beställning göres på listor som regelbundet utsändes till intresserade. Listorna kommer att innehålla en förteckning över redogörelser som beräknas gå i tryck följande kvartal.

Önskemål om att erhålla beställningslistor sändes till UV, Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 STOCKHOLM.

Förkortningar använda i texten utöver de allmänt vedertagna.

A = anläggning	h = hög
F = fynd	d = diameter
l = lång	dj = djup
b = bred	tj = tjock

R A P P O R T

Fornlämning 133; ett röse

ROGSTA 1:14, TYSTBERGA sn, SÖDERMANLAND

INLEDNING

År 1971 undersöktes ett röse vid Rogsta grustag, Tystberga sn, Södermanland. Röset påträffades 1968 vid avbaning för återställande av en grustagsslänt och hindrade därvid arbetena. AB Rogsta-Grus bekostade utgrävningen.

LÄGESANGIVELSE

Röset var beläget på fastigheten 1:14 Rogsta, Tystberga sn, Södermanland. Ekonomiska kartans blad 9H 5g, belägenhet: x6526,71 y1581,19.

GRÄVNINGSTID OCH ARBETSSTYRKA

Undersökningen påbörjades 1970 och avslutades 1971. Försteman var FK Anita Knape under tiden 1/7 - 12/8 1970 och 9/6 - 18/6 1971.

Det undersökta området omfattade 165 m². 240 grovarbetstimmar användes samt en helhydraulisk grävmaskin på band, KL 110 HATRA, i 30 timmar.

TEKNISKA UPPGIFTER, DOKUMENTATION

Vid undersökningen användes ett fristående koordinatsystem. Området tornfotograferades i 5 x 5 m stora rutor. En profil är ritad i skala 1:20. Alla höjdvärden är angivna i m ö h.

Fält- och renritningar jämte fotomaterial (10 tornfotonegativ, 12 övriga negativ jämte kontaktkopior samt 3 färgdiapositiv) förvaras i ATA.

TOPOGRAFI

Röset var beläget ca 43 m ö h i ursprungligen tät granskog på en grusås. Det låg i nära anslutning till andra fornlämningsområden. Röset var före undersökningen starkt övermosat och belamrat med mycket ris.

Arkeologiska undersökningar har tidigare förekommit i grusåsen. 1945 borttogs en stenåldersboplats av S Florin samt ett gravfält från sen bronsålder av E B Lundberg. 1960 undersöktes ett vendeltida gravfält med underliggande boplatslämningar av I Tilander. Strax N och NO om röset finns flera gravfält, av vilka forn lämning 78 undersöktes och borttogs 1970. Det kunde dateras till senare delen av bronsålder.

SAMMANFATTNING AV UNDERSÖKNINGSRESULTATET

Röset var 15 m d och ca 1,7 m h samt uppbyggt av företrädesvis 0,6-0,8 m stora stenar, som dolde en kantkedja. Kantkedjan omgav en undre, flack packning i nivå med ursprunglig markyta. Vid undersökningen framkom inga daterande föremål, men spridda små koncentrationer av brända ben och/eller krukskärvor låg i den undre packningens centrala delar. Bland fynden fanns även ett antal tänder av häst eller nöt.

Rösets topografiska läge samt några mynningsbitar bland krukskärvorna pekar på en datering till bronsålder.

Stockholm den 8 november 1971

Per Olof Ringqvist
Per Olof Ringqvist

Fig 1. Området kring det undersökta röset. Kartan upprättad efter ekonomiska kartan, blad 9H Nyköping 5g Tystberga, tryckt år 1960. Godkänd för publicering av Rikets allmänna kartverk 1973 10 02. Publiceringstillstånd SRA nr 5473.

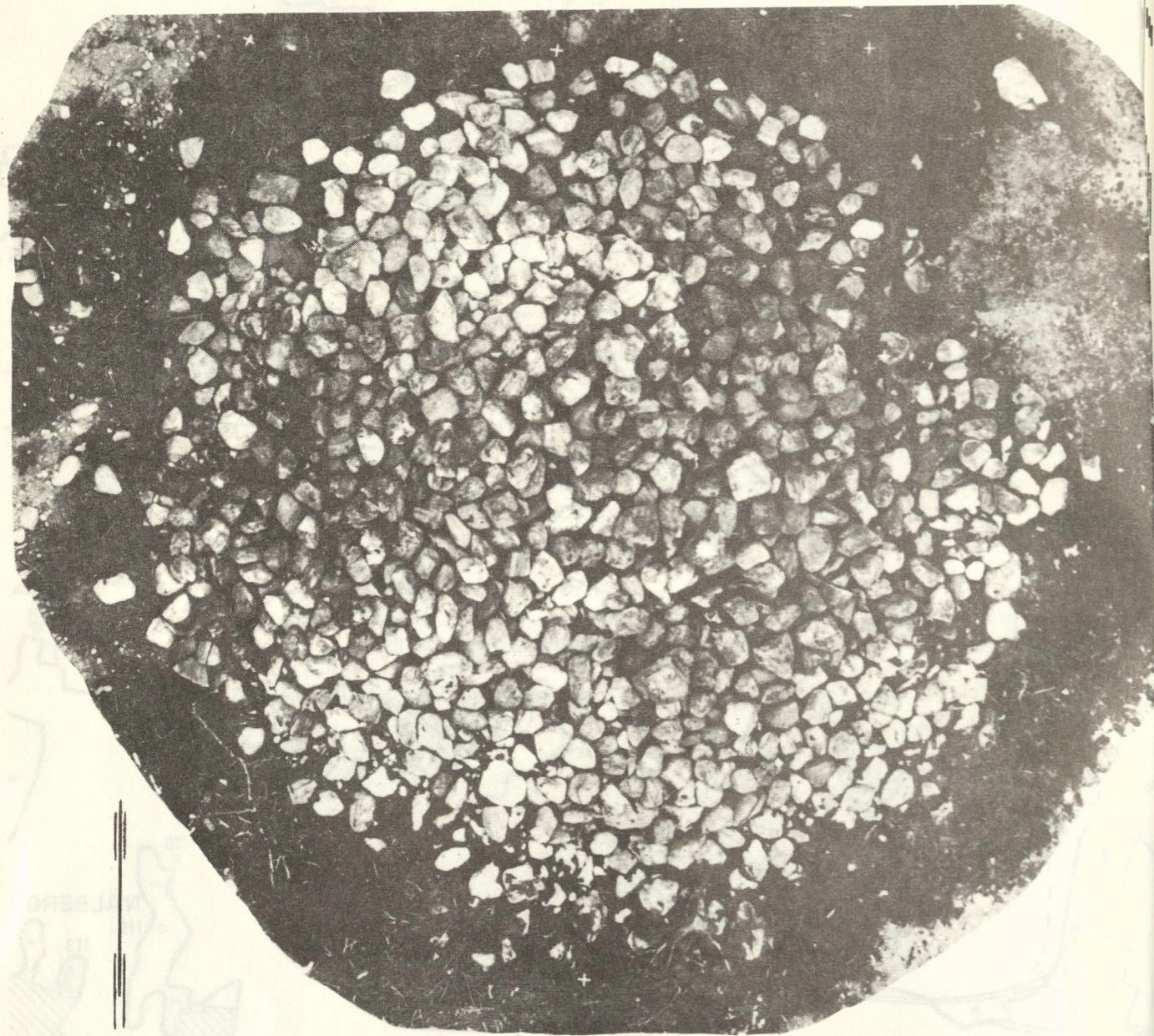

Fig 2. Fotokarta över röset. Upprättad år 1970 av A Robertson-Pearce. Skala 1:100.

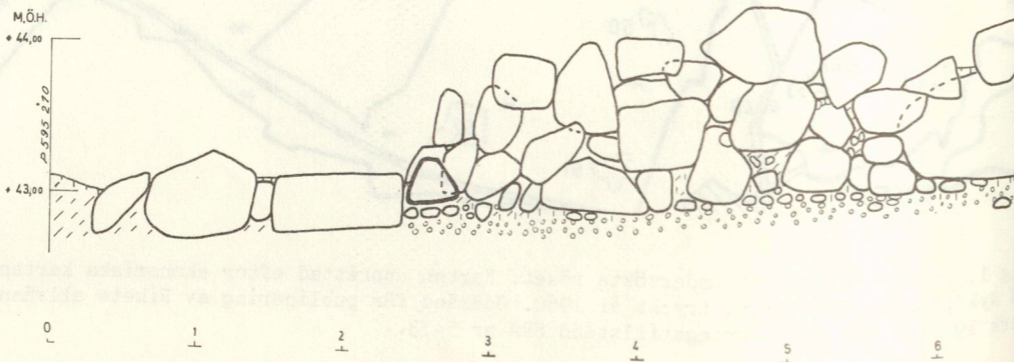

Fig 3. Den S-N gående profilen 595 210-611 210. Skala 1:50.

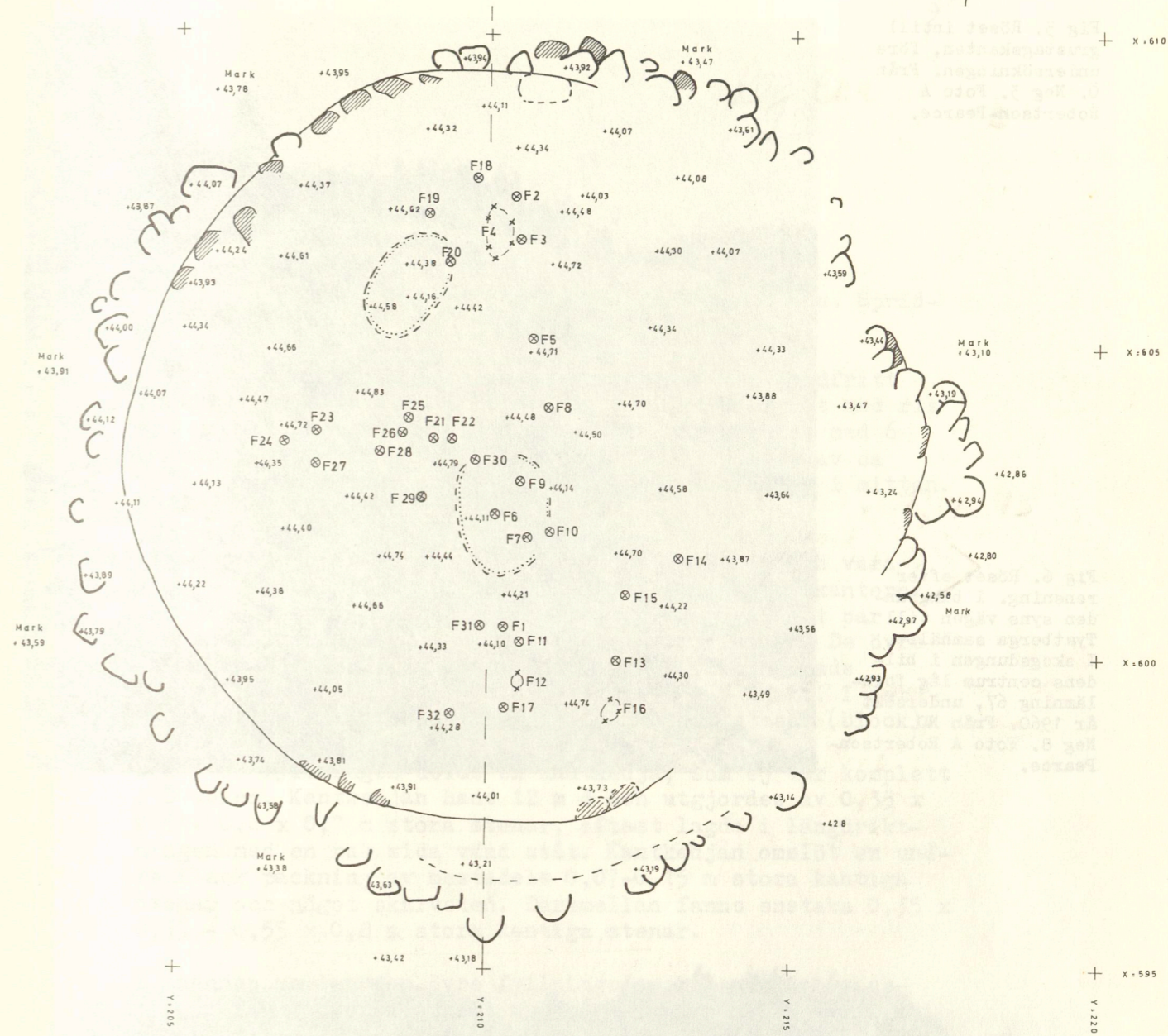

Fig 4. Plan över fynd och avvägningar. Skala 1:100.

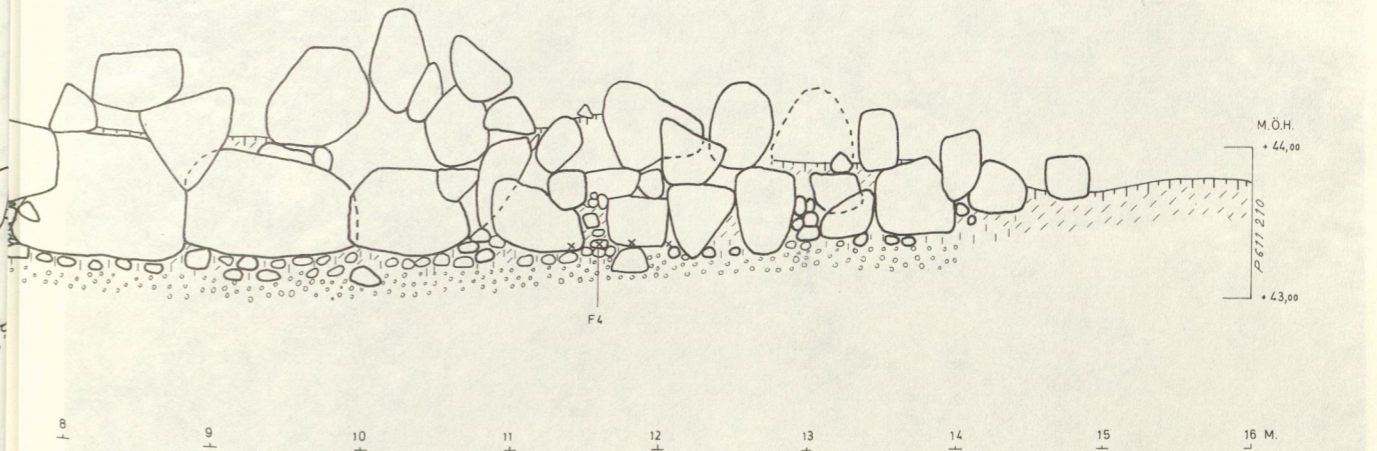

Fig 5. Röset intill grustagskanten, före undersökningen. Från Ö. Neg 3. Foto A Robertson-Pearce.

Fig 6. Röset efter rensning. I bakgrunden syns vägen till Tystberga samhälle. I skogsdungen i bildens centrum låg forn-lämning 67, undersökt år 1960. Från NO. Neg 8. Foto A Robertson-Pearce.

ANLÄGGNINGSBESKRIVNING

RÖSE, 14-15 m d och ca 1,7 m h, med dold kantkedja. Spridda brända ben.

Anläggningen syntes före undersökning som ett jordfritt röse med ca 11 m d, starkt övermossat och belamrat med ris och grenar från lövträd och gran. Det var bevuxet med 6 granar i ytterkanterna. Stenpackningen utgjordes av ca 0,45 x 0,6 m stora stenar och var något insjunknen i mitten. Rösets begränsning var delvis oklar.

Efter rensningen visade sig röset ha 14-15 m d och vara 1,7 m h. Stenfyllningen var tät men ojäm i ytterkanterna. Den hade dessutom något ojäm ytkaraktär på g a ett par "insjunkningar" - en i mitten resp en i NV delen. De övre stenarna låg tämligen löst. Denna övre fyllning hade 0,3 x 0,45 - 0,6 x 0,8 m stora stenar i 4-5 skikt. I det undre skiktet ingick några 1 x 1,4 m stora stenar (block).

Den övre fyllningen dölde en kantkedja, som ej var komplett i Ö delen. Kantkedjan hade 12 m d och utgjordes av 0,35 x 0,5 - 0,4 x 0,7 m stora stenar, oftast lagda i längdriktningen med en rak sida vänd utåt. Kantkedjan omslöt en undre flack packning av mestadels 0,07-0,15 m stora kantiga stenar och något skärvsten. Däremellan fanns enstaka 0,35 x 0,55 - 0,55 x 0,8 m stora kantiga stenar.

I gränsen mellan den övre fyllningen och den undre packningen fanns överst starkt myllblandad finmo och därunder renare finmo. I denna fyllning och i den undre packningen framkom spridda små koncentrationer av brända ben och/eller enstaka krukskärvor samt några tänder av häst eller nöt (F 1-32). Fynden låg alla innanför kantkedjan och oftast centralt.

Anläggningen vilade på grus.

FYND			
F 1	x600 y210	+43,22	I mylla, i undre packningens övre nivå. ✓ <u>Krukskärva</u> , mynningsbit av grovt gods.
F 2	x607 y210	+43,49	I myllblandad finmo, i undre packningens övre nivå. ✓ <u>Krukskärva</u> , grovt gods.

F 3	x607 y210	+43,38	I myllblandad finmo, i undre packningens övre nivå. ✓ <u>Krukskärva</u> , bottenbit av grovt gods.
F 4	x607 y210	+43,27	I gränsen mellan finmo och grus, i undre packning. <u>Brända ben</u> , 35-tal
F 5	x605 y211	+43,21	I myllblandad finmo i undre packning. <u>Tand</u> , häst eller nöt.
F 6	x602 y210	+43,16	I finmo, i undre packning. <u>Ett bränt ben</u> .
F 7	x602 y210	+43,16	I myllblandad finmo, i undre packning. ✓ <u>Krukskärva</u> , grovt gods.
F 8	x604 y211	+43,20	I myllblandad finmo, i undre packning. ✓ <u>Krukskärva</u> , mynningsbit av grovt gods.
F 9	x603 y210	+43,29	I myllblandad finmo, i undre packning. ✓ <u>Krukskärva</u> , grovt gods.
F 10	x602 y211	+43,12	I myllblandad finmo, i undre packning. ✓ <u>Krukskärvor</u> , grovt gods, 3 st varav 2 mynningsbitar.
F 11	x600 y210	+43,09	I grus, i undre packningens nedre del. <u>Brända ben</u> , 35-tal.
F 12	x600 y210	+43,07	I grus, i undre packningens nedre del. <u>Brända ben</u> , 50-tal.
F 13	x600 y212	+43,04 +42,87	I myllblandad finmo och grus, i undre packningens nedre del. <u>Brända ben</u> , ca 1 dl.
F 14	x601 y213	+42,96	I myllblandad finmo, i undre packning. <u>Tand</u> , häst eller nöt.

F 15	x601 y212	+42,93	I finmo, i undre packning. <u>Brända ben</u> , 40-tal.
F 16	x599 y212	+42,91 +42,85	I myllblandad finmo, i undre packning. <u>Brända ben</u> , ca 1 dl.
F 17	x599 y210	+42,92	I grus, i undre packningens nedre del. <u>Brända ben</u> , 3 st.
F 18	x608 y210	+43,31	I finmo, i undre packning. ✓ <u>Krukskärva</u> , av grovt gods.
F 19	x607 y209	+43,41	I finmo, i undre packning. <u>Brända ben</u> , 4 st.
F 20	x606 y209	+43,35	I finmo, i undre packning. <u>Brända ben</u> , 45-tal.
F 21	x603 y209	+43,33	I myllblandad finmo, i undre packning. ✓ <u>Krukskärvor</u> av grovt gods, 2 st. <u>Ett bränt ben</u> . <u>Ett obränt(?) ben</u> .
F 22	+603 y209	+43,25	I finmo, i undre packning. ✓ <u>Krukskärvor</u> , av grovt gods, 3 st, varav en bottenbit.
F 23	+603 y207	+43,42	I finmo, i undre packning. <u>Brända ben</u> , 9 st.
F 24	+603 y207	+43,46	I finmo, i undre packning. <u>Brända ben</u> , 16 st.
F 25	x604 y209	+43,26	I finmo, i undre packning. ✓ <u>Krukskärvor</u> , grovt gods. <u>2 st</u> ~~2 st~~ , en mynnings- och en bottenbit.
F 26	x603 y208	+43,24	I finmo, i undre packning. <u>Tand</u> , häst eller nöt.
F 27	x603 y207	+43,41	I finmo, i undre packning. <u>Tand</u> , häst eller nöt.
F 28	x603 y208	+43,38	I finmo, i undre packning. <u>Tand</u> , häst eller nöt.

F 29	x602 y209	+43,42	I finmo, i undre packning. ✓ <u>Krukskärvor</u> , grovt gods, 4 st, varav en mynnings- och en bottenbit. <u>Ett bränt ben.</u>
F 30	x603 y210	+43,04	I finmo, i undre packning. ✓ <u>Krukskärvor</u> , grovt gods, 30-tal, däribland 2 myn- ningsbitar och en botten- bit.
F 31	x600 y210	+43,14	I finmo, i undre packning. <u>Brända ben</u> , 12 st.
F 32	x599 y209	+43,11	I något myllblandad finmo, i undre packning. ✓ <u>Krukskärva</u> , grovt gods. <u>Brända ben</u> , 3 st. <u>Tand</u> , häst eller nöt.

PLAN

- Begränsning för fornlämning (eller förhöjning)
- Begränsning för stenpackning
- Begränsning för berg i dagen
- Grop, skärning
- Begränsning för lager med kol
- Begränsning för förekomst av brända ben
- Begränsning för förekomst av keramik
- Begränsning för övriga lager
- Backe eller strandvall
- Sten, över- och underliggande
- Stenblock på schaktplan
- Lerkärl (schablontecken eller botten resp. mynningsdiameter)
- Fyndplats och fyndnummer
- Nivåsiffror
- Profillinje
- Schaktgräns
- Härdar

PROFIL

- Vegetationsskikt
- Rekonstruerat vegetationsskikt
- Mylla
- Lera, mjäla
- Bränd lera
- Mo
- Sand
- Grus
- Berg
- Fyllning (vanl. av mindre stenar blandat m. jord och grus)
- Skärvsten (ev. även i planen)
- Sot
- Kulturlager
- Kol
- x = Brända ben, e = Obrända ben
- Lerkärl (schablontecken el. mar-keras kärlets verkliga profil)

Färgbeteckning: V= vit, R=röd, G=gul, Gr=grå etc.

Under år 1973 har hittills följande rapporter utkommit:

- B 1 Arkeologisk undersökning 1968. Fornl 148, Araby, Växjö stad, Småland, Björn Ambrosiani.
- B 2 Arkeologisk undersökning 1969. Fornl 32, Folkesta 7:1, Tors-hälla sn, Södermanland. David Damell.
- B 3 Kulturhistorisk inventering 1968. Ljungaverks kraftverk, Borgsjö och Torps snr, Medel-pad, Jan Norrman.
- B 4 Kulturhistorisk kontroll 1970 vid lyftning av hällmålning-sblocket, forn 1, Åbosjön, Siden-sjö sn, Ångermanland. Björn Ambrosiani.
- B 5 Kulturhistorisk undersökning 1969-70. Flacksta-Borsöknasområ-det, Fors förs, Eskilstuna stad, Södermanland. David Damell, Lennart Eriksson.
- B 6 Arkeologisk undersökning 1969. Fornl 263, Överåda 3:1, Trosa landsförsamling, Södermanland. Stig Welinder.
- B 7 Arkeologisk undersökning 1971. Fornl 57, Lindby, Ventlinge sn, Öland. Sten Tesch.
- B 8 Kulturhistorisk undersökning 1964. Genastorp kraftverk, Osby kommun, Skåne. Karin Frid, Åke Werdenfels.
- B 9 Arkeologisk undersökning 1969. Fornl 225, Ål, Vårfrukyrka sn, Uppland, Gösta Magnusson.
- B 10 Kulturhistorisk inventering 1970. Landaforsen, Segersta, Hanebo och Bollnäs snr, Hälsingland. Jan Norrman.
- B 11 Arkeologisk undersökning 1968. Fornl 59, Ekenberg-Åleby sam-fällighet, Gistad sn, Östergöt-land. Catharina Nilsson.
- B 12 Arkeologisk undersökning 1969. Fornl 22, Kvarnholund, Läby sn, Uppland. Gösta Magnusson.
- B 13 Arkeologisk undersökning 1970. Fornl 29, Berga, Tumbo sn, Södermanland, Gösta Magnusson.
- B 14 Arkeologisk undersökning 1970. Fornl 35, "Kolerabacken", Horrsta, Västerlövsta sn, Uppland, Gösta Magnusson.
- B 15 Arkeologisk undersökning 1970. Fornl 23, Heby, Västerlövsta sn, Uppland. Gösta Magnusson.
- B 16 Arkeologisk undersökning 1970. Fornl 79, Amsta, Kolbäck sn, Västmanland. Gösta Magnusson.
- B 17 Arkeologisk undersökning 1970. Fornl 19, Nässja, Ekebyborna sn, Östergötland. Catharina Nilsson.
- B 18 Arkeologisk undersökning 1968. Fornl 285, Skälby, stg 5419, Sollentuna kpg, Uppland. Stig Welinder.
- B 19 Arkeologisk undersökning 1969. Fornl 285, Skälby, stg 5420, Sollentuna kpg, Uppland. P O Ringquist.
- B 20 Arkeologisk undersökning 1969. Fornl 85, 86 och 87, Skarpbrunna, Botkyrka sn, Södermanland. Hille Jaanusson.
- B 21 Arkeologisk undersökning 1969. Fornl 42, Rävsnäs, Landa sn, Halland. Ingegerd Särllvik.
- B 22 Arkeologisk undersökning 1969. Fornl 106 och 116, Lejondal, Bro sn, Uppland. P O Ringquist.
- B 23 Arkeologisk undersökning 1969. Fornl 18 C, Mellanjärva, Solna stad, Uppland. P O Ringquist.
- B 24 Arkeologisk undersökning 1969. Fornl 23, Mörby, Vallentuna sn, Uppland. P O Ringquist.
- B 25 Arkeologisk undersökning 1969. Fornl 47, Hästbräcken, Fåglaryd, Östads sn, Västergötland. Ingegerd Särllvik.
- B 26 Arkeologisk undersökning 1969. Fornl 72, Kronogårdsområdet, Trollhättans stad, Västergötland. Ingegerd Särllvik.
- B 27 Arkeologisk undersökning 1970. Fornl 27, Källsta 1:1, Tors-hälla lfs, Södermanland. David Damell.
- B 28 Arkeologisk undersökning 1970. Fornl 102, Alby, Håbo-Tibble sn, Uppland. P O Ringquist.
- B 29 Arkeologisk undersökning 1970. Fornl 68, Hanhals 15:1, Hanhals sn, Halland. Ingegerd Särllvik.
- B 30 Arkeologisk undersökning 1971. Fornl 13, Stene 1:8, Turinge sn, Södermanland. Gösta Magnusson.
- B 31 Arkeologisk undersökning 1970. Fornl 23, Tibble, Kungsängens sn, Uppland. Per-Olof Ringquist.
- B 32 Arkeologisk undersökning 1969. Fornl 216, Nyby, Gla Uppsala fs, Uppland. Gunnar Hedlund Per-Olof Ringquist.
- B 33 Kulturhistorisk inventering 1969-70. Sturup, Börringe sn, Skåne. Gösta Arvastson Jonas Frykman.
- B 34 Arkeologisk undersökning 1970. Fornl 66 och 67, Råby, Bro sn, Uppland. Per-Olof Ringquist.
- B 35 Kulturhistorisk inventering 1968. Boplatserna 1240-47, 1563-67 Dabbsjöarna, Dorotea sn, Lappland och Frostvikens sn, Jämtland. Björn Ambrosiani.
- B 36 Arkeologisk undersökning 1970. Fornl 89, Blacksta, Jumkils sn, Uppland. Ulf Näsman.
- B 37 Arkeologisk undersökning 1969. Fornl 98:2, Ekeby, Hälinge sn, Uppland. P-O Ringquist.